

Spor v premogarski industriji - Važen sklep na konferenci

Operatorji skušajo zvišati število tedenskih ur premogarnem od sedanjih 35 na 40 brez povišanja plač. — Premogarska unija bo nasprotno zahtevala znižanje delovnih ur na 30. — Priporočilo, naj kongres uredi zadevo glede cen premogu.

Washington, D. C. — Premogarnem se obeta, da bodo prisiljeni začetkom prihodnjega leta stopiti v novo borbo z lastniki premogovnikov, kateri jim skušajo vzeti njih pravice, ki so si jih doslej priborili. Razvidi se to iz pisma, ki ga je poslala zadnja sredo zveza operatorjev na premogarsko unijo in v katerem se povdarja, da se bo delovni teden zopet podaljšal od sedanjih 35 ur na 40 ur brez poviška plač.

Sedanja pogodba med operatorji in premogarji poteče z 31. marcem in pogajanja za novo pogodbo se nameravajo otvoriti 27. februarja v New Yorku; ob teh pogajanjih bodo operatorji izrazili zahtevo.

Pričakovati je, da bo vsled te zahteve operatorjev prišlo do ostrega spora med njimi in premogarji, ki bo utegnil končno voditi celo do stavke. Verjetno pa je tudi, da operatorji niso resno mislili, ko so izrazili omenjeno zahtevo, marveč so nameravali z njo postaviti le nekaj protutež proti morebitnim zahtevam premogarjev za nadaljno znižanje števila delovnih ur. Unija namreč trdi, da bo pri pogajanjih zahtevala 30 urni teden, in tako operatorji morda upajo, da bodo s svojo zahtevo dosegli, da bo ostalo pri "zlati sredi," namreč pri sedanjih 35 urah.

Voditelji premogarjev so takoj po objavi zahteve operatorjev podali izjave, da so pripravljani na borbo do skrajnosti, ne samo, da pobijejo omenjeno zahtevo, marveč, da uveljavijo svojo, namreč dosegajo 30 urnega tedna. Načelnik pittsburskega distrikta, Pat Fagan, je povdarjal, da je 30 urni teden nekaj popolnoma opravičljivega in da ne bo v nobenem oziru postavil obratovanja v finančno nevarnost. Ako pa operatorji ne morejo dobiti pravih cen za svoj premog, je dejal, je krivda njih samih in ne delavcev, češ, naj se med seboj zedinijo in pritisnejo na kongres, da bo uveljavil zakon, s katerim se bo določila cena premogu.

Svoječasno je bil sprejet od kongresa takozvani Guffeyev zakon, ki je urejeval ne samo odnošaje med premogarji in operatorji, marveč je določal tudi glede cen premogu, toda ta zakon je po zaslugi operatorjev vrhovno sodišče razveljavilo. Fagan je izrazil upanje, da bo prihodnji kongres sprejel novi Guffeyev zakon in tako operatorji ne bodo imeli več vzroka za pritožbe glede cen. Dalje tudi ni upravičena njih pritožba glede tega, da se morajo boriti v ostri konkurenci s plinskimi in petrolejskimi družbami, kajti tudi v tem oziru lahko zahtevajo od kongresa, da napravi red, in unija je svoječasnno že stavila predlog kongresu.

NASVET RE-PUBLIKANECM

Priporočilo iz lastnih vrst, naj izpremene politiko.

Chicago, Ill. — V četrtek se je otvorilo v tukajšnjem mestu zborovanje republikanskega narodnega odbora, na katerem se imajo določiti nadaljnje smernice stranke po njenem silovitem porazu, ki jo je zadel od zadnjih volitev. Med prvimi govorniki, ki so nastopili, je bil kongresnik H. Fish iz New Yorka, kateri je zbranim voditeljem nujno priporočal, naj dosejajo politiko stranke temeljito izpremene, ako hočejo dobiti nazaj zaupanje ljudstva. Predvsem je zahteval, da se odstavi dosejani načelnik stranke, John Hamilton, ki se je zameril in se izvoli na njegovo mesto drug mož, ki bo odgovarjal zahtevam mladine, delavstva, farmerjev in ljudi liberalnega mišljenja. Kljub temu je bil Hamilton ponovno izvoljen.

TRAGEDIJA Z AEROPLANOM

Salt Lake City, Utah. — Skrajnik nikakega upanja ni več, da bi mogli žive rešiti pet moških in dve ženski, ki so se vozili v velikem potniškem aeroplanu last dr. Western Air Express, kateri je izginil v terek zjutraj na svojem polletu iz Kalifornije nekje v gorah, južno od tukaj. Močne skupine, broječe več sto oseb, ki so sestavljene po večini iz fantov CCC taborišče, so preiskovale okolico, toda do srede večera niso mogle nič določnega izslediti; siloviti sneženi viharji, ki so divjali v tukajšnjem pogorju, so namreč izbrisali vsako sled. Domneva se tudi, ako bi potniki pri nesreči sami ne bili ubiti, bi mrzlo vreme v snegu povzročilo njihov konec.

NEMŠKI PACIFIST IZGINIL

Berlin, Nemčija. — Iz tukajšnje mestne bolnice je v sredo nenadno izginil Karl von Ossietzky, znani nemški pacifist, ki mu je bila zadnji mesec podeljena Noblova nagrada \$39,000 kot priznanje za njegovo delo za mir. Proti tej nagradi so naziji protestirali, češ, da se Noblova komisija norčuje iz njih: Ossietzky je bil v namreč v nazijskih zaporih kot nevaren državnik, ker se ni strinjal z oboroževanjem Nemčije in je to mnenje tudi izrazil v posebni knjigi. Zaradi njegove boleznj se mu je pozneje dovolilo, da se je preselil v mestno bolnico. Kam je zdaj izginil, se je moglo šele pozneje ugotoviti: imaknil se je namreč v neki privatni sanatorij.

POGAJANJA ZA KAI-ŠEKA

Neznano, kako daleč namerava vlada popustiti.

Nanking, Kitajska. — Nikakih točnih poročil ni glede stanja upornikov v Senci provinciji, ki imajo še vedno ujetega načelnika kitajske vlade Čiang Kai-šeka. Ve se le toliko, da se vodi med vlado in uporniki pogajanja, da se ujetnik izpusti. Kako daleč je vlada pripravljena popustiti, ni znano; vendar pa je gotovo, da ne bo pristala na dve glavni zahtevi upornikov, namreč, da se preneha notranja vojna proti komunistom in se istočasno napove vojna Japonski.

INAVGURACIJA BO ČIM NAJBOLJ PREPROSTA

Washington, D. C. — Med prvimi zadevami, s katerimi se je bavil predsednik Roosevelt, ko je prišel v sredo nazaj na svoje delo po enomeseni odsotnosti, so bili načrti, ki so mu jih predložili za njegovo inavguracijo, ko bo 20. januarja nastopil svoj drugi predsedniški termin. Predsednik je odredil, naj bodo slovesnosti ob tej priliki čim najbolj preproste in da naj tudi izostane običajna večerna plesna zabava.

SMRT ČUDAŠKEGA UČENJAKA

Oxford, Anglija. — V visoki starosti 83 let je preminul v sredo znani učenjak Lancelot Phelps, ki je bil svoječasnno dolga leta načelnik tukajšnje univerze. Posebnost pri njem je bila to, da je imel posebno veselje zbirati — pljuvalnike, katerih je imel cele množice v svoji hiši.

NIKAKIH NOVIH DAVKOV

Washington, D. C. — V konferenci, ki so jo imeli voditelji demokratske stranke s predsednikom v četrtek, se je ugotovilo da se ne nameravajo zahtevati nikaki novi davki prihodnje leto.

ODPOČITEK OKREPIL PAPEŽA

Vatikan. — Zdravnikom se je posrečilo prepovoriti papeža Pija, da je ostal v sredo celi dan v postelji in se ni bavil z nobenim delom. To je imelo na pacienta blagodejen učinek, kajti njegove moči, ki so na večer prejšnjega dne nevarno opešale, so se po tem odpočitku očitno okrepile. Zdravniki upajo, ako bo sv. Oče vzdržal še nekaj dni mirno v postelji, se utegne do božiča toliko okrepiti, da bo lahko osebno sprejel božična voščila od kardinalov.

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. — Zunanji minister Eden je preteklo sredo odkrito in brez olesavanja povdaril, da nima Anglija nobenega namena, da bi Italiji priznala Absinijo kot njeno last. Doslej ste Italiji priznali za pravico uradno samo Nemčija in Japonska.

Amsterdam, Nizozemska. — Iz Berlina govori zanesljivo poročilo, da se je načelnik Hitlerjevih napadalnih čet, Victor Lutze, javno odpovedal katoličanstvu in je gladko odklonil povabilo župnika svoje fare, naj bi dal krstiti svojega novorojenega sina.

Moskva, Rusija. — Sovjetske oblasti hočejo pokazati, da nameravajo v celem obsegu uveljaviti novo ustavo, in je v to svrhu izšla od vlade odredba, naj državno uradništvo ne dela več nobene razlike med prebivalstvom z ozirrom na socialne razrede.

PREDSEDNIKOV SIN V OKREVANJU

Boston, Mass. — Zdravniki upajo, da se jim je posrečilo rešiti življenje predsednikovega sinu, Franklinu D. Rooseveltu, Jr., ki ga je napadla neka nevarna bolezen v glavi in v grlu. Uporabili so nad njim v sredo neko novo zdravilo, imenovano "prontylin," ki je imelo tak ugodni učinek, da se upa, da bo pacient lahko preženoval božič v Beli hiši.

EDINSTVO AMER. DRŽAV

V slučaju, da bo ogrožen mir, se bo sklicalo posvetovanje vse ameriških držav.

Buenos Aires, Argentina. — Po odobritvi važnega sporazuma, po katerem bi vse ameriške države enotno nastopile ob kaki nevarnosti za mir, se je v četrtek tukajšnja vseameriška konferenca pričela baviti z ekonomskimi in trgovskimi problemi.

Omenjeni sporazum, ki je bilo odobren od delegatov v sredo, določa, da se sklicujejo vse ameriške države k posvetovanju v slučaju, ako bi bil ameriški mir ogrožen bodisi od zunaj, bodisi v notranjosti. Ta predlog, ki ga je stavila ameriška delegacija, bo morali biti še potrjeni od zakonodaj posameznih držav, predno bo končno stopil v veljavo. Dodatek k paktu omenja, da lahko od njega odstopi vsaka država, kadar želi, vendar pa mora to namero objaviti leto dni prej.

Med gospodarskimi problemi, ki jih ima konferenca urediti, bo najbolj važna revizija carin in olajšanje trgovanja med posameznimi državami, češ, da je to neobhodno potrebno za zdrževanje miru.

ZA IZPREMEMBO VOLILNEGA ZAKONA

Washington, D. C. — Senatski odbor za preiskavo o kampanjskih izdatkih namerava predložiti prihodnjemu kongresu nov zakonski načrt, po katerem bi se izpremenili sedaj veljavni volilni zakoni. Predvsem se bo v predlogu zahtevalo, da se določijo bolj stroge omejitve, koliko sme posameznik prispevati h kampanjskemu skladu svoje stranke, in da se ukrenejo določila, kako sme stranke svoj sklad uporabljati.

Katoliška društva, naročajte svoje tiskovine od katoliške tiskarne "A. S."

Iz Jugoslavije

Usodna posledica gostilniškega prepira v Legnu pri Slovenjegrgradu, katerega žrtev je postal še mlad posestniški sin. — Spor zaradi dediščine mu je pomagal v bolnišnico. — Smrtna kosa in drugo.

Eden v grob, drugi v ječo Maribor, 27. nov. — Prijazna okolica Legna pri Slovenjegrgradu je pod težkim vtisom uboja, ki je terjal življenje 32 letnega posestniškega sina Maksa Cestnika. V neki tamonjni gostilni so bili namreč zbrani domači fantje ter se veselo in prijetno zabavali. Dobra volja pa je minila, ko se je med Maksom Cestnikom in 34 letnim Žagarjem Maksom Potočnikom vnel prepir.

Celo uro sta se pričkala, dokler se ni Potočnik odločil, da se poda domov. Tedaj pa je Cestnik dejal: "Ali grem v bolnišnico, ali v zapor, ali pa bom mrtev." Potočnik se je brž odpravil domov. Ko pa je bil zunaj pred gostilno, je videl, da mu Cestnik sledi. Zato se je Potočnik skrivil v neko šrambo za orodje. Za njim se je spustil Cestnik, pograbil neko lato ter začel iskati Potočnika tako dolgo, dokler ga ni izsledil v oni šrambi. Potočnik je zgrabil cepin, ki je ležal v šrambi, in udaril z njim Cestnika po glavi. Cestnik je pod udarcem omahnil na tla. Nezavestnega Cestnika so iz gostilne poklicani gostje našli na tleh v mlaki krvi in ga odpremili v bolnišnico, kjer je kmalu zatem podlegel smrtonosnim poškodbam.

Nesrečni padec Ko so na postaji v Štorah pri Mariboru premikali tovorni vlak je zavirač Ivanovič iz Maribora sklopil dva vagona. Pri tem mu je na mokri tračnici spodrsnilo, da je padel na tračnico in sicer tako nesrečno, da je zadel z glavo na rob tračnice, pri čemer mu je počila senenica: Prepeljan je bil v bolnico.

Z brvi je padla v vodo Ko je dnarica Marija Tanjškova od Sv. Lovrenca pod Prožnim gradom šla čez neko brv s svojimi kozami, jo je ena koz sunila s tako močjo, da je Tanjškova padla z brvi v potok, da si je na mestu zlomila tilnik. V brezupnem stanju je bila pripeljana v celjsko bolnico.

Noge mu je odtrgalo Na progi blizu Mariboru so našli ljudje poveženega mladega človeka in poklicali reševalce iz mesta, ki so nesrečnega spravili v bolnico. Je to 19 letni slikarski pomočnik Franc Šumer. Ko so ga reševalci med potjo spraševali, kako je prišlo do nesreče, jim je, dasi v silnih mukah, odgovarjal, da jih to prav nič ne briga. Še isti dan je izdihnil. Sumijo, da je šel prostovoljno pod vlak.

Konj ga je brenil V ljubljansko bolnico je bil pripeljal 42 letni kmetijski posestnik Janez Pristavec iz Pijave gorice, kateremu se je pripetila huda nesreča. Janez je imel opravka s svojimi konji, katerih eden ga je močno brenil v trebuh, da se je Pristavec zgrudil na tla. Dobil je hude notranje poškodbe in je malo upanja, da bo okreval.

Potres v Bosni V Bosanskem Brodu so 24. novembra čutili močan potresni sunek, ki je trajal skoraj celo minuto. V samem Brodu je potres povzročil veliko strahu in tudi škode.

Tako močnega potresnega sunka tudi stari prebivalci ne pomnijo. Na nekaterih stavbah so se porušili dimniki, večje škode pa ni bilo. Še močnejši je bil potresni sunek v Derventi, kjer je poškodovanih tudi nekaj hiš.

Smrtna kosa V Santa Maria, v provinciji Potenza v Italiji, kjer je bil interniran, je umrl Mihael Eržan, doma z Bukovega pri Cerknem. Na 5 let konfinacije je bil obsojen lansko leto. — V Mariboru je umrl Franc Wistan, upokojeni magistrat.

Del glavne ulice v Madridu, takozvana Puerto del Sol, ki teče skozi sredino mesta. Kakor drugim delom mesta vojna tudi tukaj ni prizanašala in na sliki vidimo razvaline, ki jih je povzročila bomba, vržena iz uporniškega aeroplana.

STENSKIH KOLEDARJEV NI VEČ!

Vsem onim, ki bi še radi naročili stenski koledar s tem naznanjamo, da s stenskimi koledarji letos ne moremo postreči več, ker je ves odvissek, kolikor smo jih tiskali več, kakor za naročnike, razprodan. Torej stenskih koledarjev za letos ne naročajte več. Uprava "Am. Slovenca"

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoov po praznikih

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays

EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849. W. Cermak Rd., Chicago

EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 849 W. Cermak Rd., Chicago

Table with subscription rates: Naročnina, Subscription, Za celo leto, Za pol leta, Za četrt leta, Posamezna številka

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

K desetletnici SZZ

Danes je deset let, odkar se je ustanovila v Chicagi Slovenska Ženska Zveza. Tekom deset let obstanka se je razvila v lepo ugledno in močno organizacijo, ki uživa spoštovanje med nami ameriškimi Slovenci.

Amerikanski Slovenec izreka ob tej priliki svoje iskrene častitke Slovenski Ženski Zvezi. Čestita ji na krasnem razmahu, ki ga je dosegla tekem svojega prvega desetletja.

Čestita njenim duhovnim voditeljem, ki so jo vodili po varnih in previdnih potih, da je ta naša edina te vrste slovenska organizacija ostala na pravih potih slovenskega naroda, katerega cilj ni samo materializem in uživanje tega sveta — marveč tudi blagobit naših duš ono stran tega življenja, ki ga živimo tu na zemlji.

Ne radi kake samohvale, marveč radi dejstev naj povdarimo ob tej priliki še to:

Amerikanski Slovenec je dolgo vrsto let propagiral misel o potrebi podobne ženske organizacije med nami. V starih letnikih se prejšnje "Edinosti", kakor tudi v "Am. Slovencu" pozneje, ko se je preselil v Chicago, se najde celo vrsto člankov, ki propagirajo to misel.

Slovenska Ženska Zveza, pa naj nadaljuje svoje plemenito misijo med slovenskim ženstvom v Ameriki še mnogo, mnogo let!

V Španiji je nevarnost za Evropo

Zaloigra na španskih tleh dosega svoj višek in svoj konec. Odpor rdečih čet vzdržuje samo še pomoč sovjetske Rusije. Ta mora biti izdatna, če ne, bi se morala španska prestolnica že davno predati na milost in nemilost generala Franca.

Italija in Nemčija zastavljata svoje sile, da omogočita Francovo zmago. Priznali sta pred nedolгим njegovim vladom in ne štedita tudi ne z dejansko pomočjo. Ojačeni Franco je takoj nato razglasil, da bo zaprl sleherni pomorski dostop do pristanišča glavnega katalonskega mesta Barcelone in tako preprečil sovjetsko pomoč.

Boji okoli Madrida in v Madridu samem se — ko to pišemo — z izredno srditostjo nadaljujejo. Izgleda, da bodo od mogočne prestolnice ostale po bojih samo še ruševine. Po Francovih poročilih prehajajo rdeče čete v vedno večjem številu v nacionalni tabor in se mora nacionalna armada boriti proti sovjetskim vojakom, letalom in tankom.

Včerajšnja Abesinija in današnja Španija pričata, kako se cepi poveljna Evropa, nekoč združena v enotno Zvezo narodov. Če se je sovjetska Rusija včeraj še varovala neposrednega vmešavanja v abesinski spor, je v španski meščanski vojni pokazala svoje prave lice. Evropa je danes že razdeljena: najprej v tabora fašistov in sovjetov,

ki so si nasprotni v temeljnih naziranjih o svetovnem redu in miru; in še v tabor nevtralnih držav, ki proglašajo demokracijo za edino jamstvo mirne bodočnosti. Danes še je tabor nevtralnih držav, ki ga tvorijo predvsem Anglija, Francija, Poljska in Mala antanta, vsaj po svoji oboženi sili v stanju, da obvaruje Evropo pred novimi vojnimi zapletljajmi.

SPOMINI IN NOVICE IZ PUEBLE

Najprej naj napišem nekaj vrstic v spomin mojemu sosedu. — Bilo je leta 1914, ko se je bil ponesrečil v "šmelci", kjer mu je zmečalo levo nogo, da so mu jo morali odrezati nad kolenom. Ko se je rana zacelila in zarastla, so mu dali leseno nogo in tako je vstrajal tri leta, dokler ga ni povrh vsega zadel še mrtvoud.

Vesele in blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želim vsem naročnikom in prijateljem širom Amerike in stare domovine.

Josephine Meglen, zastop.

RAZNE VESTI IZ CLEVELANDA

Cleveland, O. Cenjeno uredništvo. — Dovolite mi, ker se še nisem oglašil, da v naš cenjeni list nekaj malega napišem. Oprostite pa moji slabi pisavi kakor tudi dopisnikarski nerodnosti, mogoče se v doglednem času izboljšam.

V naši slovenski Metropoli je vse polno novic, da pa tega na dolgo in široko ne razvlečem, bom samo nekaj teh omenil. — Mnogo naših cenjenih naročnikov je težko bolnih, pa upajmo v božjo previdnost, da se njih stanje kmalu izboljša. — Po dolgi in mučni boleznih se je preselil v večnost naš dober prijatelj in marljiv delavec Frank Sajovic, stanujoč na 1568 E. 45th st. kjer zapušča žalujočo mater, ki je sirota že 88 let stara in tudi bolehnata. — Razen žalosti je v naši naselbini pa tudi vselej. Pri tem omenim da so se delavske razmere precej izboljšale, zato vse drugačno življenje veje od vsepovsod, kot je pa leta nazaj.

Kdo se sedaj ne spominja prelepega časa, namreč, spomin rojstva našega Zveličarja. Res, blagoslovljen in vesel božič za te, ki so blage volje. Ob tem času je pa tudi primerno, da drug drugemu želimo vse najboljše za prihodnje leto. Sprejmite torej vsi moje častitke.

John Prisel, zastopnik

Roka roko umiva, pravi pregovor. Katoliški Slovenci naj pa podpirajo tiste, ki podpirajo njihov katoliški list "Am. Slovenec!"

PISMO IZ DOMOVINE.

NEKAJ POSEBNEGA...

Brežice, Jugoslavija je že to, da je dopis priromal čez široko morje. Zanimiv bo dopis tudi zato, ker bo bravec A. Slov. seznanil, kako trezno in modro kritizira priprost človek. Slišal sem pred nedavnim časom zdravro kritiko navadnega delavca. Tako je modroval: Današnja mladina ima navado veliko govoriti, a veže otrobe. Napišejo veliko besed a vredna vsebina je pa pika.

Vkljub tako strogi in trdi pa resnični besedi bom vendar še kaj napisal za cenjene bravce A. Slov. Otrobe in pleve naj čitatelji A. Slov. pustijo, vržejo proč, kleno jedro naj pa shranijo, naj si zapomnijo. Nekaj o smehu in za smeh hočem povedati.

Pravijo, da je smeh zdravilo za telo in dušo. Ker bi pa rad videl, da bi bravec A. Slov. imeli zdravo dušo v zdravem telesu, zato bom o smehu katero povedal. Smeh je dokaz, da je duša v blagodejnem ravnotežju. Tvarina za smeh je več vredna kot kakšen dar. Svet bi bil grobišče. Življenje bi bilo prava muka brez dovptipa, brez smeha. K. Bühler pravi: Dovtip (humor) zgubljen, zgubljeno življenje. Kar je sol za jedilo, to je dovtip (humor) družbi, življenju. Ako hočemo še in še živeti, tedaj skrbimo za smeh. Imejmo vedno nekaj smešnih pripravljeno s katerimi bomo svoj govor in pogovor osolili z dovptipi ali s šalo, pa ne z ono za kavo.

Večkrat se je treba zasmejati gluhemu človeku, ki vse napak razume. Tovariš je gluhemu človeku dopovedoval o pergament-papirju. Gluhec je pa v enomer ponavljal: da, da regiment-papir; regiment-papir.

Otroci dostikrat dajo povod za smeh. Oče je peljal na sprehod v naravo svojega sinčka. Jurček je bilo ime dečku. Nenadoma zakliče Jurček: Oče, oče! Poglejte na nebo! Kakšna reklama pa je na nebu, vpraša deček. Oče se od srca zasmehja in pouči Jurčka, da vidi mavrico na nebu.

Otroška logika je včasih tudi dovolj smešna. Evo vam dokaza: Katehet vpraša v šoli: Anica, kaj moramo predvsem storiti, če hočemo dobiti odpustanje svojih grehov?

Anica se krepko odreže: Grešiti moramo.

Naj povem eno o velikem Jurju. Jurij je pokopal svojo ženo in se je močno jokal. Sosed pride Jurija tolažiti in mu pravi: Jurij, kaj se boš toliko žalostil in jokal, vsaj nisi imel nikoli dobre ure pri rajni Urši. Vesel bodi, da jo je Bog vzel. Jurij odgovori: Ravno zato se jočem, da jo je Bog k sebi vzel; kajti jaz sem se je po 13ih letih trpljenja srečno znebil, toda kaj bo šele otogi Bog mor! prestati, ki bo na vse večne čase moral

pri sebi imeti?!

Se se spominjam iz So. Chicago, da so Korošci veseli in dovptipni ljudje. Zato naj sledi ena od Korošcev za Korošce. Ko neki Korošec zgubi v bitki pri Kustoci obe nogi, reče mirno: Prav se mi godi! Kolikokrat, sem ljubemu Bogu priporočal svojo dušo in telo; a na te proklete noge sem bil pa vselej pozabil.

Pa tudi stari ljudje znajo povedati kakšen dovtip. Le poslušajte, cenjeni bravci A. Slovencev.

"Vi še morda ne veste, kdo vas je ustvaril," reče nevoljno g. župnik nekemu staremu kmetu, ki se je hotel v drugič oženiti, pa še krščanskega nauka ni znal. Ko kmet na to vprašanje ne ve odgovora, vpraša župnik mimo letečega dečka: "Kdo te je ustvaril?" — "Bog," — odgovori deček, ter leti naprej.

No, pravi župnik, tako stari ste že, pa vas mali deček prekosi, ali se nič ne sramujete? — Da, časti vredni župnik, ta fantiček lahko ve, kdo ga je ustvaril, ker še ni dolgo na svetu. Kadar bo tako star kot sem jaz, stavim, da tudi že ne bo več vedel. Ali ni dobro pogodil stari kmet?

Pa še eno pametnico ameriškanskim ženam, kakšen božičen dar naj dajo drugo leto svojim dragim možičkom. — "Kaj ste vi, mamica, svojemu možu dala za božične praznike v dar, ako smem vprašati?" rekla je na trgu branjevka Bogatajka postarani gospej, vprašajoče. "E, nekaj jako primernega. Moj mož, pristavi gospa zaupno in malo bolj primakne usta k ušesom radevedne ženice," je ves zaljubljen v smodke, katerih vsak dan nakupi po več... in jaz, ki sem dobra gospodinja, jemala sem mu skrivaj dar za dnem po eno ter sem jih skrbno spravljala. Tako se jih je nabralo 100 in te sem lepo povezala in mu dala... in moj mož je bil mojega daru neizrečeno vesel.

Za nameček zakonskim, ki bodo brali moje vrstice, sledi vprašanje. Kakšen je razloček med možem, ki ima hudo ženo in med žvonikom?... Nobeđen; vsak nosi svoj — križ. Cenjeni bravci A. Slovencev, živite v zlati Ameriki. Gotovo boste vedeli najboljše kakšni so vspehi denarja. Zato vam stavi vprašanje. Kakšen razloček je med mitnico (staro šranjo) in človekom? Človek se pripogne pred denarjem, mitnica pa se vzdigne po konci. Pa naj bc konec za danes. Pozdravlja

P. B. W. — Zadevo se lahko reši, ako je vloga na posojilnici prosta, to je, da daste isto lahko dvigniti po svojem pooblaščenju. Pooblastite v ta namen lahko kako privatno osebo, ali pa zavod, na katerega želite vlogo prenesti.

— Vsi oni, ki želijo razne informacije od urednika pismenim potom, naj blagovolijo v vsakem takem slučaju priložiti znamko za odgovor.

Njegov privatni kotiček. — Rogovilasti Jontez, kakor se sliši, dobiva ukor od lastnikov lista, ki ga urejuje, da naj nikar tako oštarijsko ne rogovili in ne strelja takih kozlov, kakoršne je v družbi pametnih in dostojnih ljudi prepovedano streljati. Na prošnjo, da nekaj kotiček mora na vsak način imeti, so mu gospodje milostno dovolili privatni kotiček, kakoršnega so naši očanci imenovali za cesarsko kamrico — kamor je še celo stari Franc Jožef paš hodil. V tem njegovem privatnem kotičku se rogovilasti Janez kar dobro domačega počuti. Kakor naš lašč je to za njegov poklic. Mnogo sreče in pazi naj, da mu ga na Halloween večer kam predalec ne prestavijo...

Logika, ki še pasja ni... Pamet in inteligenca vsakega človeka odseva iz njegovega lastnega obnašanja. Lawndalski Molek, o katerem pravijo, da je od sile hudo sam vase zaverovan, je te dni pokazal, kako mogočno zna polemizirati z svojimi nasprotniki. Mesto, da bi navedel kake "fakte" — dokaze, itd. ter skušal s temi ovreči protidokaze se je zatekel v žargon pocestnih fakinov. Najbolj inteligentnega Slovencev v Ameriki, nazene s "čikar-fikakarjem". No, ja, kakoršen mož — taka njegova "špraha"... Kakoršna njegova "špraha" — taka njegova izobrazba in njegova pamet... Boljšega portreta o sebi, bi ne mogel podati.

Iznajdljiv. — "Dve sliki lahko obesim na ta žebelj tu," je dejal hišni gospodar. "Kako, drugo na drugo?" je vprašal gost. "Ne tako, eno tu eno v sedni sobi."

sporazumeta in potem skupno prodaja celo posestvo. — Glede državljanstva, če ni dotična oseba še naturalizirana spada še vedno v domovinsko občino, kjer se je oseba rodila, neglede koliko let je v doma. Domovinsko pristojnost ne izbrišejo nikomur, razven če je taka oseba sprejela državljanstvo kake druge države, ter se uradno odpove s posebno izjavo državljanstvu svoje rojstvene dežele.

P. L. — Milwaukee, Wis. — Zadevo se lahko reši, ako je vloga na posojilnici prosta, to je, da daste isto lahko dvigniti po svojem pooblaščenju. Pooblastite v ta namen lahko kako privatno osebo, ali pa zavod, na katerega želite vlogo prenesti.

— Vsi oni, ki želijo razne informacije od urednika pismenim potom, naj blagovolijo v vsakem takem slučaju priložiti znamko za odgovor.

"TARZANOVA DVOJNIKA"

(18)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

S trudom in nekoliko vaje, se jima je vendarle posrečilo, da sta preskočila s prvega drevesa na drugega in tako naprej. Toda nevajena krajja in poleg tega še prestrašena, sta šla ravno v nasprotno smer in se tako vedno bolj oddaljevala od cilja. Kar iznenada se je strnila noč nad njima. Nekje je bilo čuti leva.

Tako sta bila prišljena ostati eno noč v džungli, sama in brez vsakega varstva. Ni bilo to nič romantičnega, kakor je menil Doc, bilo je to nekaj groznega. Komaj se je zgrnila tema nad džunglo, se je začelo razlegati čudno prestrašljivo rjovenje divjih zverin. Od nekod se je priplazila hijena, iskajoča svoj plen...

Daleč stran od tega prostora, kjer je fant zalotila noč, je stal iztrjeni vlak; katerega sta tako lahkomišelnost zapustila le nekaj ur poprej. Sedaj je bil vlak že zopet na mestu; kolosa so stala na tirih in stražnik je močno zadrževal ter mahal s svetilko, da je s tem opomnil potnike, naj se pripravijo.

Nihče, tudi še tako srčen, bi ne ostal sam na tem mestu v temni noči, zato so se potniki podvzivali, da so zopet sedeli svoje kabine. Ko je bilo to vrejeno, je lokomotiva še enkrat ostro zazvignala in z močnim žumom spustila paro. To je bil zadnji znak izgubljenima, ki sta se tako nepremišljeno prodala divjinu.

N a š g l a s

DUHOVNIK — MOLČI!

Rev. M. Jager.

Molči vendar, sicer si "srboritež", kalilec miru med slovenskim narodom!

Ko rdečkarji, ki se ponašajo z sijajnimi, toda zanje nerresničnimi naslovi: "naprednjaki", "svobodomiselnici", "prosvetarji", "narodnjaki", ko ti rdečkarji blatijo vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve, kjer le morejo, ti duhovnik taiste katoliške Cerkve, molči k vsemu temu blatenju!

Ko vedo povedati in poročati rdečkarji o "Vatikanu" in "vatičanski vladi" vse najslabše, da bralec dobi vtis, kakor da je ta vlada najbolj perfidna, najbolj zahrbtna in podla vlada na svetu, potem ti duhovnik k vsemu temu molči!

Ko rdečkarji krivično dolže katoliške škofe, morda tvojega lastnega škofa, da so podporniki, propagatorji fašizma, da so proti ljudstvu, tedaj ti duhovnik, ki si slovesno obljubil svojemu škofu spoštovanje in pokorščino, molči!

Ko rdečkarji ustanovljajo "svobodomiselnih" šole, da bi v njih zastupljali mladino katoliških staršev s svojimi brezbojnimi idejami in nauki, ti duhovnik, namestnik velikega Prijatelja mladine, molči, nikar ne opozarjaj staršev na nevarnost, ki grozi njihovi mladini, molči, da ne boš kalil "ljubega miru" med Slovenci!

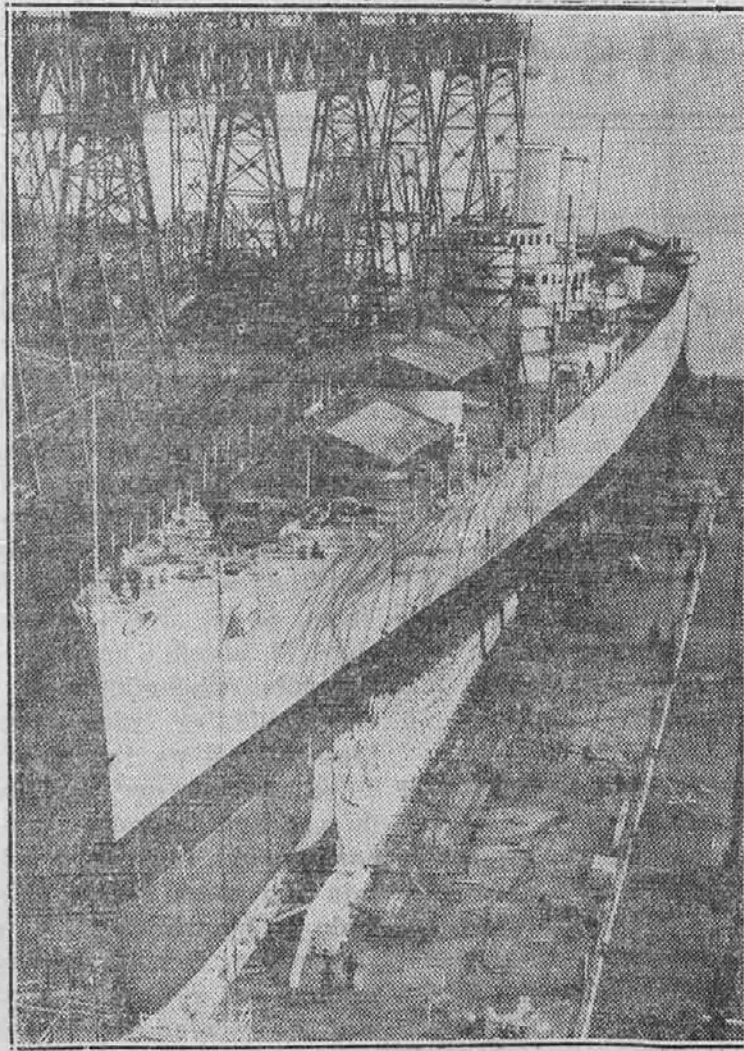
Ko rdečkarji neprestano hvallijo in zagovarjajo razne socialistične vlade, — oni pravijo: "delavske vlade! — in tako ustvarjajo med ljudstvom navdušenje za "proletarsko", "delavsko" vlado, v resnici za vlado nekaj brezvrnih zagrzencev, ti duhovnik molči! Molči in mirno čakaj, da te bo zadela ista usoda, ki je zadela tvoje tovariše v Rusiji, v Mehiki, v Španiji, povsod, kjer je zagospodovala "proletarska", "delavska" vlada, ki je seveda vsaka skrajno svobodoljubna...

Toda to, kar bi zadelo osebno nas duhovnike, še ne bi bilo najhujše! Neprimerno hujše bi bilo, ko bi zavladali rdečkarji, da bi udrali v tabernaklje, počenjali najhujša bogoskrunstva, rušili cerkve ali jih spremenjali v skladišča in gledišča. In ko pripravljajo med ljudstvom pot do tega s svojim neprestanim hujskanjem proti vsemu, kar je katoliškega, ti duhovnik, varuh najsvetejšega Zakramenta, molči, sicer si "srboritež", sicer kalíš mir, ki ga je vendar Kristus učil in oznanjal...

Ko se rdečkarji na vse pretege trudijo, da bi ljudi prepričali, da so edino ali vsaj najbolj katoličani — oni pravijo: "klerikali" — krivi vseh grozot v španski državljanski vojni, potem ti duhovnik molči! Sicer si tudi ti pri tem obrekovanju nasprotnikov prizadet, ker oni vedno povdarjajo, da so "klerikali" vsi enaki, vendar ljub temu ti duhovnik: molči! Molči zaradi "ljubega miru"! Ako ljudem pojasniš, kako je položaj v resnici, si "srboritež", brz rdečkarji vpijejo, da "klerikalna propaganda besni" in podobno.

Ko "naprednjaki" ali rdečkarji — sami dobro ne vedo, kaj so! — zagreše narodno sramoto, narodni škandal, in ga vrh vsega hočejo naprtiti se nam katoličanom, potem ti duhovnik, ki si morda najboljši poklican brani

NOVA BOJNA LADJA

Nova bojna križarka mornarice Zed. držav. Philadelphia, ko skoraj dogotovljena čaka na to, da ob spuščena v morje iz delavnice v Philadelphiji, Pennsylvania.

MED SOCIALISTOM IN KATOLIČANOM

Andrej Tomec.

(Konec)

Za takega ravno ne, da bi katoličane preganjal in pobijal, če bi tega ne zaslužili, odvrne Jože.

Če kdo, potem so baš katoličani oni, ki tega ne zaslužijo. Kaj pa je katoličanom treba drugega zagrešiti, kakor to, da se zbira v svojih cerkvah k službi božji in da spolnjuje svoje verske dolžnosti, da podivjane tolpe krvoločnih zverin v človeški podobni v komunističnih državah planejo nad nje in jih na tako barbarški in ostuden način žive mesarijo in žgejo in da zvršuje tudi nad njimi taka grozodejstva, da jih nobeno pero popisati ne more.

In kaj neki zakrivijo in zagrešijo duhovniki, redovniki in redovnice, s katerimi še posebno nečloveško in zverinsko postopajo? Kaj drugega, kakor to, da opravljajo svojo službo v blagor človeštva, v blagor bližnjega in v blagor domovine, v blagor države, da so prvi in največji prijatelji in pospeševalci napredka, znanosti, prosvete, umetnosti in vsega, kar je pravo, lepo, dobro in koristno.

Zločini duhovnikov, redovnikov in redovnic, so da narod uče in vodijo, da mladino vzgajajo v pravem krščanskem duhu, da vse svoje moči posvečajo v blagor bližnjega, da vzdržujejo razne učne, vzgojne in dobrodelne zavode, šole, bolnišnice, sirotišnice. Zato morajo, rekel bi, ti angeli v človeških podobah, umirati in kri prelivati in to od strani najslabših elementov, največjih izvržkov in najokrutnejših zverin v človeških podobah.

Pa tem človeškim hijenam nišo tako na poti samo duhovniki, redovniki in redovnice, temveč tudi vsi tisti, za katere se ti žrtvujejo, to so otroci, sirote in ubogi bolniki; tudi tem ne prizanašajo, temveč jih z drugimi vred mrijo ali mečejo na cesto. Vidiš torej kako je, pa si rekel, da bi po tvojem mnenju izlo najhujše, ko bi duhovniki iztrebili iz sveta, to se pravi, ko bi s katoličanom popolnoma pomedi, ker če bi duhovnikov več ne bilo, bi tudi o kakem katoličanstvu ne moglo biti govora.

Rekel si, da bi naj zato duhovniki iztrebili iz sveta, ker da so proti napredku, proti znanosti, proti umetnosti in proti svobodi. Toda ali ne trpi napredek, znanost, umetnost in svoboda najbolj od strani podivjanih in fanatičnih komunistov?

Poglej kako glasne in žalostne priče tega so Rusija, Mehika in sedanja Španija. Kaj je komunist in njim podobnim bratcem,

sem pred teboj katoličanov, svojih somišljenikov, samo branil in zagovarjal, temveč tudi grajal in obsojal, ravnal nepristransko in na vse strani pravično govoril in trdil o vsem tako, kakor je resnica in nič drugače.

Ali moreš, Jože, reči, da ni res tako?

Jože, ko je videl, da Janez katoličanov samo ne zagovarja, temveč tudi sam vdari po njih, oziroma po njih napakah, in da noče, da bi o njih dobro govoril tudi nasprotnik, če ni to resnično, ni hotel nobene več reči zoper katoličane, boječ se, da jo ne bi zopet Janez smatral za prilogo katoličanov, česar pa Jože posebno ni hotel, zato se je raje previdno izognil vsakemu odgovoru in je le Janezu priznal, da je res nepristranski in da mu mora tudi v drugih rečeh dati prav.

Na to je pa rekel Janezu: Naj bo vse tako, ali tako, tega si pa ti Janez, nikar ne domišljaj, da si me morda spreobrnil.

Janez pa mu na to odgovori, da je zadovoljen, če mu je vsaj nekoliko pripomogel do spoznanja resnice in da njemu prizna nepristranost in da nima namena ga izpreobrniti, temveč da želi, da bi se on sam o vsem prepričal tako, kakor je resnica, da bi imel svoje lastno prepričanje, svoje lastno samostojno mišljenje, da bi mislil s svojo glavo, a ne s kakim drugo.

Na to sta se prijateljsko ločila, prej pa si še obljubila enak razgovor ob priliki.

Upajmo, da bosta Jože in Janez kmalu oba eno.

FRANCIJA SE ZAVZAME ZA ŠPANSKE OTROKE

Pariz, Francija. — Tekom prihodnjih štiri do pet mesecev se bo priselilo v Francijo do 20.000 otrok iz Španije, ki so tam izgubili svoje domove in starše. Nekateri od teh bodo vzeti v privatne domove in okrog pet tisoč družin se je že za nje prijavilo, drugim pa bo dano zavetišče v sirotišnicah.

VOJNE ZADNIH 300 LET

Evropske države, ki so se v zadnjih 300 letih zapletle v največ vojn, so Francija, stara Avstrija in Anglija, sledijo Rusija, Pruska, Španija, Turčija, Holandska in Švedska. Prvenstvo ima tedaj Francija. V medsebojnih vojnih pa so bile najbolj zapletene Francija, Avstrija, Anglija, Španija, Portugalska in Pruska. Med Avstrijo in Francijo je bilo v 76 letih nič manj nego 14 vojn, med Anglijo in Francijo v 73 letih 10, med Francijo in Portugalsko v 44 letih 6, med Prusijo in Francijo v 80 letih 14 vojn. Proti koncu 18. stoletja je bila Francija za kratek čas v vojnem stanju tudi z Zedinjenimi državami.

30letno vojno smatramo splošno za najdaljšo vojno novega časa. To ni točno, kajti med benediško ljudovlado v Turčiji je trajala vojna od leta 1644 do 1690, to je neprekinjeno 55 let.

Najkrajše vojne izkazuje prejšnje stoletje. Sestnajst izmed teh vojn je trajalo po eno leto, ena (med Avstrijo in Piemontom) je končala l. 1849 že po 12 dneh z zmago Avstrije. Turško-grška vojna l. 1897 je trajala 36 dni.

Najdaljši obleganji zadnjih 300 let sta bili obleganje Gibraltarja po Špančih od 9. avgusta 1779 do 21. oktobra 1782. torej 1167 dni in obleganje Cadiza od februarja 1810 do avgusta 1812, 903 dni.

Znano je, da vojske v prejšnjih časih, če jih primerjamo z današnjimi po številu niso bile posebno močne. Prve velike armade so si stale nasproti šele v rusko-japonski vojni, ko se je bitke pri Mukdenu udeležilo 624.000 mož. Številčna premoč nikakor ni vedno odločala izida vojn. Napoleon I. in Evgen Savojski sta svoje bitke dobojevala skoraj vedno proti številčno močnejšim nasprotnikom.

Slovenska Ženska Zveza

Ustanovljena 19. dec. 1926. Inkorporirana 14. dec. 1927.

GLAVNI IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednica: Mrs. Marie Prislend, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.

Tajnica: Mrs. Josephine Račić, 2054 W. Coulter St., Chicago, Ill.

Blagajničarka: Mrs. Mary Tomazin, 1903 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Urednica: Mrs. Albina Novak, 1135 E. 71st St., Cleveland, Ohio.

Slovenska Ženska Zveza je edina Slovenska ženska organizacija v Ameriki. Pod njeno okrilje bi morala spadati vsaka zavedna katoliška Slovenka v Ameriki. Članarina je samo 25c mesečno.

Naselbine, ki še nimate podružnice Slovenske Ženske Zveze, ustanovite jo. Za pojasnila pišite glavni tajnici.

Organizacija izdaja svoje lastno glasilo

'ZARJA'

ki je prvi in edini slovenski ženski list v Ameriki. Izhaja v obliki Magazine in prinaša le to, kar je v korist in izobrazbo žen in deklet. Naročnina za članice je že uračunjena pri članarini, za nečlanice pa stane \$2.00 letno. Ako še nimate tega lista v Vaši hiši, pošljite naročnino še danes na naslov: "ZARJA", 6036 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

Danes deset let, je bila v Chicagu ustanovljena SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Zapisnik prvega sestanka slovenskih žena in deklet, ki se je vršil v nedeljo, 19. decembra 1926 v šolski dvorani sv. Štefana v Chicagu, Ill.

Mrs. Marie Prislend iz Sheboygan, Wisconsin, otvorila sejo z molitvijo točno ob 4. uri popoldne s sledečim nagovorom:

"Cenjene žene in dekleta: —

Dovolite mi, da vas kot sklicateljica tega sestanka najpristicneje pozdravim. Nisem pričakovala tako obilne udeležbe, zato je moja radost tem večja.

Namen, v katerem smo se tukaj zbrale, je znan menda vsem. Da si ustanovimo našo Žensko Zvezo, potem katere bi se združile, zblizale in spoznale, je vzrok današnjega sestanka. Potreba nam je take zveze, ki nas lo družila in zedinila, da ne bomo kot razkropljena piščeta vsaka sama zase. Potreba nam je nekaj skupno ženskega, da se predstavimo ameriški javnosti kot hčerke slovenskih mater, razkropljene med tujimi narodi po širni Ameriki. Vsak napreden narod se organizira, ženske drugih narodnosti niso pri tem zadnje. Prednjači jima nad tri milijone premoženja. Tudi Poljska Ženska Zveza premore \$1.500.000. — Koliko imajo članic, ne vem. Ameriška ženska organizacija Catholic Daughters of America jih ima 135.000, ali toliko kot naše tri največje podporne jednote v obeh oddelkih. Council of Catholic Women šteje 80.000 članic. Še več drugih ženskih organizacij je, katerih pa ne omenjam nazaj. To omenjam zato, da vidimo, da smo ravno me Slovenke zadnje, zato je skrajni čas, da stopimo na plan. Sicer se ne moremo primerjati tem močnim organizacijam, a vse so začele z malim, kot me začenjamo danes.

Da imajo ameriške in druge take mogočne organizacije, je to priča ženske zmognosti in delavnosti. Če druge ženske zmogorej toliko, ali res ne biogle vsaj malo pokazati, da imamo smisel za žensko naprednost? Začenjamo že itak pozno, a boljše pozno kot nikoli.

Naj še povem, da ko sem pisala prvi članek in omenila o nekaki Ženski Zvezi, si nisem mislila, da bo iz te moke kaj kruha. Že več dobrih in boljnjih idej je bilo poslanih v svet, ki pa niso našle nikjer odmeva. Tako tudi jaz nisem dosti upala. Ko pa so se oglasile Mrs. Gottlieb, Mrs. Jazbec, Mrs. Žagar in še druge zavedne žene, sem pa mislila: morda bo res nekaj. Zato iskreno zahvaljujem vse žene, ki so se zavzele za mojo idejo in jo uresničile. Brez vaše pomoči bi iz moje misli ne bilo nič. In le vam, ki ste pogumno stopile na plan, gre čast in priznanje, da imamo začetek Ženske Zveze in to sta društvi tukaj v Chicagu in pri nas v Sheboyganu.

Hvala tudi listu Amer. Slovence, ki nam je dal svoje kolone na razpolago ter se vsestransko

zanimal za našo stvar. Uram, da se mu bodo ženske izkazale hvaležne s pridobivanjem novih naročnikov.

Sedaj pa, žene in dekleta, na noge za našo Zvezo! Kakor jaz nisem od kraja dosti pričakovala, tudi morda ve ne pričakujete danes. A zagotavljam vam, da če bomo složne in skupaj držale, da bo naša Zveza enkrat mogočna stvar. Samo korajžje ne izgubiti in nasprotnikov ne poslušati! Visoko dvignimo bandero ženske zavednosti! Pod Žensko Zvezo se združimo vse brez izjeme, za gleso si vzemimo "V sloji je moč" in uspeh nam je zagotovljen."

Po končanem govoru vprašala navzoče, ako so za to, da se ustanovi Slovenska Ženska Zveza. Soglasno in z velikim navdušenjem in je bil sprejet predlog, da se Slovenska Ženska Zveza ustanovi.

Za predsednico shoda je bila soglasno izvoljena Mrs. Marie Prislend, za zapisničarico pa Mrs. Magda Brišar.

Na dnevi red pridejo pravila nove ženske organizacije. Mrs. Prislend je točko za točko prečitala provizorično sestavljena pravila, ki so se z nekoliko izboljšanimi dodatki soglasno sprejela, nakar je bil izvoljen prvi glavni odbor.

Sledeč je kratek pregled napredka v desetih letih:

Table with 5 columns: Year, Number of members, and Total amount raised. Rows from 1926 to 1936.

Pripomba: Številke za 30. junija 1927 kažejo stanje SZZ šest mesecev po ustanovitvi.

Slovenska Ženska Zveza je članica National Council of Catholic Women in Nat'l League of Women Voters.

IZ URADA PODRUŽNICE ŠT. 1, S. Ž. Z.

Sheboygan, Wis.

Duhovni vodja naše podružnice, Rev. Rudolph Potočnik, bo daroval prvo sv. mašo v nedeljo 20. decembra, za vse žive in mrtve članice podružnice št. 1, S.Ž.Z. v namen desetletne proslave podružnice in Zveze, ki se ta mesec obhaja.

Pričakujemo, da se bodo vse članice naše podružnice tega cerkvenega opravila udeležile, da se skupno v molitvi spomnimo naših umrlih sester, ter se Bogu zahvalimo za uspehe naše podružnice.

Odbor

Katoliški Slovenci, podpisajte svoj list "Amerikanski Slovec"!

Peter Pavel Glavar

LANŠPREŠKI GOSPOD.

Zgodovinska povest
—
spisal
DR. IVAN PREGELJ.

Prišla je in pristopila blede. Oče jo je prijel za roko in dejal: "Ana Marija, moja dobra hči. Po svoji materi si podedovala kri slavnih junakov, ki so s smehom na ustnicah mrli pod turškimi meči. Tvoj ded je bil slavni škof Peršič. Moja ljuba hčerka, kaj ne, da čutiš tudi ti to kri junaka Peršiča in boš vse prenesla, kar pošlje Bog?"

"Bom, oče!" je rekla deklica tiho. Tedaj je oče rekel, združivši njeno roko s Petrovo: "Tako torej! Glej, zdaj si segla gospodu Petru Pavlu v roko. Peter Pavel jutri odpotuje. Ne zameri mu, on je zvest svojemu Bogu in hoče ostati zvest."

"Spoštujem ga!" je zašepetala deklica in solzna pogledala mladeniču v obraz. Njena roka je drhtela v njegovi.

"Svet mi bo spomin na Vas!" je rekel Peter in ji poljubil roko. Bila je Ana Marija edina ženska, kateri je kdaj poljubil roko...

Drugo jutro se je ukreal s priporočilnim Zandonattijevim pismom. Isti dan je poslal Zandonatti svojo hčer na Reko, da bo laže pozabila britkosti svoje lepe mladosti...

Peter je srečno priplul na Malto in izstopil. Prenočil je v nekem hospicu blizu samostana malteških vitezov. Vstal je rano in šel k maši. Molil je vneto, poln nestrpnosti in strahu. Nato se je zglasil, da bi rad h komendatorju Petru Jakobu. Nič kaj sitnosti mu niso delali; samo čakati je moral dolgo. Ko so mu odprli za sprejem, je začutil, da se mu tresejo noge in je mislil: "Moj Bog! Zdaj me vodi in čuvaj! Daj mi, da bo gospod milostljiv z menoj in se mu ne zamerim s svojo nerodnostjo."

Blesk sijajne sobane je bogoslovca popolnoma oslepil. Težka preproga, ki je ležala na mramornatem tlaku, je dušila njegove korake. Obstal je sredi sobe. Droban, hudo star redovnik se je dvignil nekod izza zavese pri oknu in mu stopil naproti.

"Bogoslovec Peter Pavel Glavar išče presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba Testaferrato," je dejal Peter in se sklonil k roki starega redovnika, da bi mu poljubil dragoceni prstan na prstancu.

Oni je blagohotno prikimal in dejal nato vprašujoče:

"Kako ste rekli, kaj želite?"

"Imam prošnjo in pisma za presvetlega gospoda komendatorja Petra Jakoba—"

Tedaj je onemu preletela obličje nekaka senca in je vzkliknil: "Pa zakaj so vas privedli meni? Jaz vendar nisem komendator Peter Jakob Testaferrato."

"Presvetli," je dejal Peter Pavel, "sreča mojega življenja je v rokah gospoda komendatorja. O, blagovolite ga poklicati, da bom govoril z njim."

Stari dostojanstvenik je nekako nevoljno zamahnil z roko in dejal: "Kaj pa zahtevate od mene? To je vendar nemogoče. Komendator Peter Jakob Testaferrato se mudi v Ascoliju. Da, v Ascoliju, kjer ima družinske posle. Kaj nič ne veste, da je odpotoval od tu že pred štirimi tedni?"

"Pa kdaj se vrne?" je vprašal ledeno Peter Pavel.

"Peter Jakob se na Malto morda ne vrne nekaj let nič več," je odvrnil stari redovnik in se obrnil kakor vznemoljen v stran.

"Ascoli!" je zastokal Peter in se opotekal iz sobe...

X. V ASCOLI.

Peter Pavel je bil prešel hospic, kjer je bil prenočil, ne da bi vedel kdaj. Šel je v smeri proti morju; topo je mislil sam vase, tako, kakor da tone v nekakem žalostnem snu. Vse je videl in se vendar ni zavedal poedinega. Malta — Ascoli! Strašna pot. Pa kako priti z otoka? Kje in kdaj odpluje ladja? In če odpluje, kje vzeti denar za pot? O, o, o! To je strašna skala, kdo jo bo odvalil? To mi jo je sam hudič navalil na pot. Polagoma se je mu začelo daniti v glavi in se je ozrl okrog sebe. Za njim je bilo ostalo mogočno zidovje viteške nasebine, pred njim je ležala morska ravan. Obala je bila pusta in prazna, samo nekaj ribiških čolnov se je zibalo na morju zunaj ob bregu. Peter je dvignil glavo. Trije galebi so se podili na sever.

"O, da imam peroti!" je pomislil bogoslovec. Obenem se je domislil vse tiste sladke sreče, ki jo je bil doživel v Senju in so mu hotele solze zaliti grlo. Glas poldanskega zvona je jeknil od mesta. Bogoslovec je snel pokrivalo in molil golglav v žarkem južnem solncu. In ko je molil, je hotelo vzrasti kakor novo upanje v njem in nova moč. S krčevitostjo vsvernega je ponavljal stavek, ki ga je bil že tolikrat obodril: "Fiat voluntas Tua — Dein Wille gescheha!"

Šel je ob obali navzdol in prišel pred nekako kolibo, iz katere je zaudarjalo po pečenih ribah, kisu in vinu. Šum človeških glasov je udarjal iz notranjosti. Peter Pavel je razumel, da so notri ljudje, ki igrajo staro igro "moro". Jasno je slišal udarce na mizo in glasne vzklike:

"Sei, otto, sink! Tre, nuff, vott! Dieci, sink, sei!" (Šest osem pet! Tri, devet, osem! Deset, pet, šest!)

Ne da bi se pomišljal je vstopil Peter v kolibo in sedel za mizo. Zagorel človek je postavil predenj vina in rib. Može, ki so igrali "moro", se niso menili za novega gosta, ki jih je spoznal za mornarje. Nagnil je in pil. Vino je bilo težko, a ga je poživilo. Tisti trenotek je viknil najstarejši med onimi: "Dovolj sinčki, saj me boste slekli!"

Pristavil je še sončno kletv v sveti dalmatinski hrvaščini. Domača beseda v tako tujem kraju je vzdramila bogoslovca iz omrtvelosti. Živahno se je ozrl po mornarjih. Krčmar je bil postavil posodo z vinom pred nje. Romala je od ust do ust. Oni, ki prej ni hotel več igrati, je rekel vedro: "Pijete, prešiči, na moj račun! Le čakajte. Boste jutri plačali do zadnjega solda. Danes je danes, jutri bo trud."

"Padrone," je menil nekdo med družbo, "brez pijače ne pojde. Premalo nas je."

(Dalje sledi)

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Iveri. Molek me hoče flikniti v "Pasji." Pravi: "Gospa Vrbaničeva bi se rada pritožila proti pritožbenemu odboru, a ne ve kam bi se obrnila. Morda bi ji stric Trunk dal kakšen načrt..." Sorry, ma'm, the wrong number. Za tako robo, kakršna je "kolo v kolesu" ali trioglati krog, toraj za budalosti je prava "umara" Molek, ker on se razume tudi na tako robo.

Prav na levi te budalosti v "Prosveti" je slika, ki ni budalost, pa le pravo čudo. "Predstavniki madriške vlade." Isobel de Palencia, katoliški duhoven Luis Sarasola in Marcelino Domingo... in duhoven je res v kolarju in v Prosveti. Stavca vsaj ni zadela kap. Pravo čudo tudi še, da so framazon in komunist in — kolar v skupni družbi. Drugače bo kolar katoliškega duhovna framazonu in komunistu to, kar je žegnana voda zlomku, tu so skupaj in pri Prosveti in še kje drugje bi bili nositelji tega katoliškega kolarja še roko kušnili, alj pri kakih maši cinglali. Morda se svet le ne podere še tako kmalu, ko zavijajo hči celo nad — kolarjem.

Rev. Coughlin se je umaknil iz javnosti. Ali morda le za nekaj časa, ali pa za vedno, tega menda še sam ne bo vedel. Uspeha ni imel, in to je pri politiki vrlo kožljiva točka. Dalje je svet že tako razpoložen, da mu je uspeh prvo in mrtvega leva še brene.

O Coughlinovih finančnih in industrijskih problemih bi se dalo debatirati, v rokavicah ni nastopal, niti ni pazil na besede, ampak z vso vneto je bil za moderne pravice in dolžnosti v smislu papeževih izjav, bičal je krivice na najrjšjih mestih, trdno je stal na

podlagi katoliške vere kot duhovnik, opominjal k čednosti, nemu življenju in pojmovanju sveta, bil je zagovornik tlačenih, zavzemal se za izrabljene in slabe. Tega mu nihče ne more odreči, ako ga ne vodi le strast. Ako se naši slovenski socialisti ne morejo dosti izkašljati nad mrtvim Coughlinom, je le dvoje mogoče: slepi jih strast, ker je bil Coughlin duhovnik, in na to cika zaničljiva raba besede "father," ali pa jim ni prav, če se kdo zavzema za tlačene in poudarja potrebo pravičnosti povsod, in če oni poudarjajo isto za-se, bi to dišalo hudo po hinavščini.

Morda se Rev. Coughlin ne prikaže več v javnosti, borba vsake za socialno pravičnost se mora pa nadaljevati.

Rev. Hugo Bren je objavil članek, kjer dokazuje, da stoji moderna materialistična veda pred polomom. Ravno vidim, kako izjavlja dr. Iago Gladston v New Yorku, "da je moderna znanost opustošila brezozirno (laid ruthless wast) kulturno in moralno dedščino človeštva in ga je pustila duševno polomljenega." Za neko moderno in materialistično — znanstvo bobna med nami Slovenci pri vsaki priliki znanstvenik Molek, in P. Hugo govori na r. Moleka, in da bo on lajnjal še naprej in naprej na isti lajni. Ako kdo prisega na materialistično vedo, bi bilo pač naravno, da bi enako znanstveno ovrgel nasprotno trditve in tako enako znanstveno podprl svoje mnenje. Pri šarlatanski znanstvenosti g. Moleka je to pač nemogoče, na mesto znanstvene razprave stopi ozračje pri kaki bari. Odgovor se glasi: "Kdaj bo veda bankrotirala?"

Neverni Tomaž (patru Hugu!) Ali ste čitali poročilo

profesorja W. K. Gregoryja iz New Yorka na čikaškem zboru akademije znanosti za brezbožnost? Njegovo poročilo je bilo stoprocentno brezbožno. Niti besedice ničesar o Bogu. Kako se to ujema z vašim naznanilom, da je brezbožna znanost bankrotirala?

Hugo (odmahne malomarno!) Počakajte, da pridem v dvajseto stoletje! Zdaj sem še v osemnajstem stoletju." Sklicuje se pa g. Molek na profesorja W. K. Gregoryja, in tu bi bilo vsa nekaj bolj — znanstvenega.

Prosveta prinaša dvoje poročil izza zbora ameriške akademije znanosti. Prof. W. K. Gregory poroča o nečem, o čemur se je razpravljalo že pred Kristom in bi imeli besedo antropologi. Enako je pri drugih razpravah. Ničesar posebnega novega. Pri obeh poročilih ni niti namigljaja na pojim kakega Boga, ali zoper tak pojim. Kako tudi? Baj je W. K. Gregory odkril neki "samogibalen most.", toraj mehanizem v telesu, kakor je n. pr. srce, so čreva, pljuča... Ali naj kdo morda v črevih išče — Boga, ali naj ga taji radi mehanizma črev?? Naravnost smešno. Ampak g. Molek je pa le nekaj iskal pri tem poročilu vsaj pri prof. W. K. Gregoryju, ker prav zmagovito izjavlja: "Njegovo poročilo je bilo stoprocentno brezbožno." Gregorvjevo poročilo je lahko vrlo dobro stoprocentno, ampak Molekova stoprocentna brezbožnost pri tem poročilu je enako stoprocentna — neznanstvenost. Kak

ZALOVO ZDRAVILO
ZA
ŽELODČNE ULJESE
Ne dopustite, da bi vam želodčne nerodnosti vzele prijetno in normalno življenje. Ki ga uživajo drugi! ZALOVO ZDRAVILO je v obliki tekočine, znanstveno sestavljeno, da nudi olajavo za uljasa, "gastritis", kisel izpahvanje in podobne želodčne bolezni, na vseh in naravnem načinu. To je rezultat mnogoletnega lekarniškega in kemičnega preiskavanja, ki sledi teoriji, da narava sama odzdravi vnete in oslabele dele, kadar so odzdrani od njih. Najbolj trdovratni slučaj podležijo pozitivni uspešnosti tega modernega sistema zdravljenja. Nudimo vam prebrano metodo, ker nima uspeh daleč skoraj takojšnje olajšave. ZALOVO ZDRAVILO ne zabava stradalne dijete in tudi ne vsebuje nikakih pšimskov, ki bi ustvarjali navado ali bili škodljivi. Cena za steklenico \$3.50. Steklenica na poskušnjo za \$1. — Prodaja se od ZALESKI'S LABORATORIES, 7354 S. Halsted st., Chicago, in pri vseh neodvisnih lekarnah.

VELIK
BLAZNIKOV
PRATIKA

ZA LETO 1937
JE TUKAJ!
Kaker vsako leto, je tudi letos prav zanimiva. Krasijo jo lepe številne slike in druge zanimivosti. Naročite jo takoj dokler zaloga ne poide, da ne bote prepozni. Stane s poštnino vred
25 centov
Naroča se od:
Knjigarna
AMER. SLOVENEK
1849 W. Cermak Rd.
Chicago, Ill.

DR. H. M. LANCASTER
DENTIST
2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Tel. Canal 3817
CHICAGO, ILL.

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

SLOV. LICENZIRAN
ELEKTRIČAR
Prevzemam vsakovrstna dela in manjša električna dela. — Nabavljam in prodavam vse vrste električne "Fixtures" po zmerni ceni. Kadar rabite popravila luči, ali drugih električnih predmetov, me samo pokličite na telefon: HAYMARKET 4065
MILAN MEDEN
1823 W. Cermak Rd.
CHICAGO, ILL.

Družinska
PRATIKA
ZA LETO 1937
JE DOSPELA.
Letošnja Družinska Pratika je bolj zanimiva kot kdaj prej. Prevz. knezoškof ljubljanski Dr. G. Rožman ima v njej krasen članek o ameriških Slovenceh. Ima posebno polo slik in mnogo drugih zanimivosti. Stane s poštnino
25 centov
Naroča se od:
Knjigarna
AMER. SLOVENEK
1849 W. Cermak Rd.
Chicago, Ill.

CERKVENIM PEVSKIM ZBOROM IN DRUGIM
priporočamo, da si nabavijo novo zbirko lepih slovenskih cerkvenih pesmi, ki jih je založil te dni č. g. župnik Viktor Čadež. Ta zbirka cerkvenih pesmi nosi naslov:
"Po Mariji k Jezusu"
Vsak slovenski cerkveni pevski zbor si naj omisli to novo lepo in zanimivo zbirko. Razdeljena je: 2 božični pesmi; 2 obhajilni; 1 postna; 2 šmarnični in 2 splošni Marijini.
S poštnino vred stane posamezna partitura **40c**
Kdor naroči ducat partitur skupaj, 20% popusta.
Naročila pošljite s potrebnim zneskom na:
Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road,
Chicago, Illinois

Želodčno zdravilo iskreno priporočeno
TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE
Ne bodite sužnji neprebavnosti
NAROČITE SI PROSTI VZOREC —
Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Pošljite mi brezplačni vzorec.
Ime
Naslov

Firma A. Grdina in Sinovi
naznanja, da je prejela veliko zalogo
STENSKIH KOLEDARJEV
velikosti kakor so sedanji z novimi slikami, ki se menjajo mesečno.
Na željo odjemalcev bo firma pošiljala koledarje po pošti kamor bilo, zlasti pa še v staro domovino.
Za poslani koledar po pošti stane 25c. Odjemalci v Clevelandu jih pa dobijo zastoj. Naročila se jemljejo v obeh trgovinah za pohištvo:
6019 St. Clair Ave. in 15303 Waterloo Rd.
CLEVELAND, OHIO
Priglasite se za naročila takoj, da jih bodo vaši sorodniki v domovini prejeli še pred božičem.

PRVI SLOVENSKE POGREBNI ZAVOD V CHICAGO
Louis J. Zefran
1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611
NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!
— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

TISKOVINE
vse vrste za društva, organizacije in posameznike izdeluje točno in lično naša tiskarna. — Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Cene zmerne.
Tiskarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST CERMAK ROAD, : : CHICAGO, ILLINOIS